

A – Civildienesta tiesas darbība 2010. gadā

Priekšsēdētājs Paul Mahoney

1. Civildienesta tiesas darbības statistika rāda, ka 2010. gadā ierosināto lietu skaits (139) ir būtiski palielinājies salīdzinājumā ar iesniegto prasību skaitu 2009. gadā (113) un 2008. gadā (111).

Savukārt pabeigto lietu skaits (129) ir mazāks¹ nekā pagājušajā gadā (155).

Izskatāmo lietu skaits² ir nedaudz palielinājies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (185 lietas 2010. gada 31. decembrī, salīdzinot ar 175 lietām 2009. gada 31. decembrī). Tiesvedības vidējais ilgums arī ir pieaudzis (18,1 mēnesis 2010. gadā, salīdzinot ar 15,1 mēnesi 2009. gadā³)⁴.

24 Civildienesta tiesas nolēmumi tika pārsūdzēti apelācijas kārtībā Eiropas Savienības Vispārējā tiesā. Desmit Civildienesta tiesas spriedumus Eiropas Savienības Vispārējā tiesa atcēla pilnībā vai atcēla daļēji, sešas lietas tika nosūtītas atpakaļ Civildienesta tiesai.

Divpadsmit lietas tika pabeigtas ar mierizlīgumu, un tas ir vislielākais skaits kopš Civildienesta tiesas izveidošanas⁵. Tādējādi šī gada statistika šķietami apliecina lielāku atvērtību šim strīdu atrisināšanas veidam.

2. Attiecībā uz procesuālajiem līdzekļiem ir jānorāda, ka šajā gadā Civildienesta tiesa pirmo reizi ir izmantojusi tai reglamentā piešķirto iespēju⁶ izskatīt lietu tiesnesim vienpersoniski⁷.

3. Visbeidzot, tā kā 2010. gadā bija Civildienesta tiesas piektā jubileja, tai par godu tika noorganizēts kolokvijs⁸, kurā piedalījās tiesneši, pasniedzēji un advokāti ar specializāciju Eiropas un starptautiskā civildienesta jomā, Eiropas iestāžu ierēdņi un profesionālo organizāciju un arodbiedrību

¹ Ar spriedumu pabeigto lietu skaita procentuālais pieaugums šajā gadā salīdzinājumā ar to lietu skaitu, kas izbeigtas ar vienkāršoto rīkojuma izdošanas procedūru, neapšaubāmi ir veicinājis pabeigto lietu skaita samazināšanos. Turklāt ir jāņem vērā, ka Civildienesta tiesa nebija pilnībā nokomplektēta, jo nebija viena no septiņiem tiesnešiem.

² Tostarp vēl tiek izskatītas 15 lietas, kuras ierosinājuši 327 ierēdņi un darbinieki pret savām attiecīgajām iestādēm, lai tiktu atcelti paziņojumi par atalgojuma korekciju par laikposmu no 2009. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim, kā arī to paziņojumi par atalgojumu, kas sagatavoti kopš 2010. gada 1. janvāra, jo šajos paziņojumos 3,7 % likmes vietā, kas izrietot no Eiropas Savienības Civildienesta noteikumu (turpmāk tekstā – “Civildienesta noteikumi”) 65. panta un to XI pielikuma piemērošanas, ir piemērots atalgojuma palielinājums atbilstoši likmei 1,85 %. Šīs lietas ir cieši saistītas ar lietu C-40/10 Komisija/Padome (2010. gada 24. novembra spriedums), ar kuru Tiesa atcēla Padomes 2009. gada 23. decembra Regulu (ES, Euratom) Nr. 1296/2009, kas ar 2009. gada 1. jūliju pielāgo Eiropas Savienības ierēdņu un darbinieku atalgojumu un pensijas, kā arī koriģējošos koeficientus, kas ietekmē šo atalgojumu un pensijas.

³ Tiesvedības iespējamās apturēšanas ilgums nav iekļauts.

⁴ Šāds tiesvedības ilguma palielinājums neapšaubāmi ir salīdzināms ar lietu pabeigšanas ar spriedumu procentuālo pieaugumu salīdzinājumā ar lietu, kas pabeigtas ar rīkojumu, skaitu.

⁵ Var norādīt, ka pirmo reizi mierizlīgums starp lietas dalībniekiem tika noslēgts pagaidu noregulējuma tiesvedībā saistībā ar lūgtā pagaidu noregulējuma pasākuma piemērošanu (lieta F-50/10 R De Roos-Le Large/Komisija).

⁶ Reglamenta 14. pants.

⁷ Šī iespēja tika izmantota lietā, kurā pieņemts 2010. gada 14. decembra spriedums lietā F-1/10 Marcuccio/Komisija.

⁸ Kolokvija dokumenti 2011. gada laikā tiks publicēti *Revue universelle des droits de l'homme (RUDH)*, Éditions N. P. Engel. Dienas diskusijas jau ir pieejamas *Curia* tīmekļa vietnē.

pārstāvji. Šī kolokvija laikā notikusi domu apmaiņa noteikti bagātinās Civildienesta tiesas pārdomas, it īpaši tās, kuras tā paredzējusi īstenot, pārskatot savu reglamentu atbilstoši pieredzei, kas gūta kopš tās izveidošanas. Civildienesta tiesas piektās jubilejas pasākumus iezīmēja arī iestādes personālam paredzētā "atvērto durvju" diena.

4. Turpinājumā aprakstītā attīstība attiecas uz Civildienesta tiesas nozīmīgākajiem nolēmumiem attiecībā uz procesuālajiem un materiālo tiesību jautājumiem. Tā kā attiecībā uz pagaidu noregulējuma tiesvedību⁹, tiesāšanās izdevumiem un Civildienesta tiesai radītajiem izdevumiem, kā arī juridisko palīdzību nav nekādu nozīmīgu jaunumu, nodaļas, kas parasti ir veltītas šim jautājumam, šogad šajā ziņojumā netiks iekļautas.

I. Tiesvedības aspekti

Pieņemamības nosacījumi

1. Pirmstiesas procedūra: noteikums par sūdzības un prasības pieteikuma saskaņotību

2010. gada 1. jūlija spriedumā lietā F-45/07* *Mandt/Parlaments*¹⁰ Civildienesta tiesa mikstināja noteikumu par pirmstiesas sūdzības un prasības pieteikuma saskaņotību, nospriežot, ka saskaņotības noteikums tiek pārkāpts tikai tad, ja prasības pieteikumā tiesā tiek grozīts sūdzības priekšmets vai tās cēlonis, šo pēdējo minēto jēdzienu interpretējot plaši. Attiecībā uz prasījumiem atcelt tiesību aktu principā ar strīda cēloni ir jāsaprot tas, ka prasītājs apstrīd apstrīdētā akta iekšējo tiesiskumu vai arī tā ārējo tiesiskumu. Tā rezultātā un, neskarot prettiesiskuma izņēmumus (pēc savas būtības juridiski un nejuristam grūti uztverami), kā arī absolūtos pamatus, strīdus cēlonis tiek grozīts un tādējādi nepieņemamība saskaņotības noteikuma neievērošanas dēļ rodas, ja prasītājs, savā sūdzībā tikai kritizējot viņam nelabvēlīgā akta formālo spēkā esamību, prasības pieteikumā norāda pamatus pēc būtības vai arī – gluži pretēji – ja prasītājs pēc tam, kad savā sūdzībā ir tikai apstrīdējis viņam nelabvēlīgā akta būtību, ceļ prasību, kurā ir ietverti pamati par tā formālo spēkā esamību.

Ir jānorāda, ka 2010. gada 23. novembra spriedumā lietā F-50/08* *Bartha/Komisija* Civildienesta tiesa, piemērojot iepriekš minēto spriedumu lietā *Mandt/Parlaments*, pirmo reizi atzina par pamatotu acīmredzami pieņemamu pamatu.

2. Nelabvēlīga akta jēdziens

2010. gada 13. janvāra spriedumā apvienotajās lietās F-124/05 un F-96/06* *A un G/Komisija* Civildienesta tiesa, sekojot Pirmās instances tiesas 2008. gada 15. oktobra spriedumam lietā T-345/05 *Mote/Parlaments* par Parlamenta locekļa imunitātes pret tiesvedību atcelšanu, nosprieda, ka lēmums, ar kuru tiek atcelta imunitāte pret tiesvedību ierēdnim, ir viņam nelabvēlīgs akts. Šajā lietā prasītājs tomēr nevarēja atsaukties uz lēmuma, ar kuru tiek atcelta viņa imunitāte, prettiesiskumu viņa iesniegtās prasības par zaudējumu atlīdzību ietvaros, jo viņš šo lēmumu nebija apstrīdējis Civildienesta noteikumu 90. un 91. pantā paredzētajos termiņos.

⁹ Šajā gadā Civildienesta tiesas priekšsēdētājs ir izdevis četrus rīkojumus par pagaidu noregulējumu (2010. gada 23. februāra rīkojums lietā F-99/09 R *Papathanasiou/ITSB*; 2010. gada 14. jūlija rīkojums lietā F-41/10 R *Bermejo Garde/EESK*; 2010. gada 10. septembra rīkojums lietā F-62/10 R *Esders/Komisija* un 2010. gada 15. decembra rīkojums apvienotajās lietās F-95/10 R un F-105/10 R *Böhmcke/EIB*). Šajās četrās lietās pieteikumi par pagaidu noregulējuma pasākumiem tika noraidīti.

¹⁰ Ar zvaigznīti apzīmētie spriedumi tiek tulkoti visās Eiropas Savienības oficiālajās valodās, izņemot īru valodu.

Ar 2010. gada 23. novembra spriedumu lietā F-8/10* *Gheysens/Padome* Civildienesta tiesa nosprieda, ka lēmums, ar kuru tiek atteikts pagarināt uz noteiktu laiku noslēgtu līgumu, ir nelabvēlīgs akts, kurš ir jāpamato saskaņā ar Civildienesta noteikumu 25. pantu, ja tas ir nošķirams no attiecīgā līguma, kas tā ir it īpaši tad, ja tas ir pamatots ar jauniem faktiem vai ja tā ir administrācijas nostāja pēc attiecīgā darbinieka lūguma iesniegšanas un attiecas uz līgumā paredzētu iespēju to pagarināt.

3. Interese celt prasību

2010. gada 5. maija spriedumā lietā F-53/08* *Bouillez u.c./Padome* Civildienesta tiesa apstiprināja, ka paaugstināšanai amatā konkrētā pakāpē ieteiktiem ierēdņiem principā ir personīga interese apstrīdēt ne tikai lēmumus par viņu nepaaugstināšanu, bet arī lēmumus paaugstināt šajā pakāpē citus ierēdņus.

4. Termiņi

2010. gada 30. septembra spriedumā lietā F-29/09* *Lebedef un Jones/Komisija* par strīdu saistībā ar Civildienesta noteikumu XI pielikuma 3. panta 5. punkta pirmajā daļā paredzētā noteikuma, saskaņā ar kuru koriģējošs koeficients nav piemērojams ne tikai attiecībā uz Beļģiju (atsauces valsts dzīves dārdzības noteikšanai), bet arī attiecībā uz Luksemburgu, tiesiskumu Civildienesta tiesa vispirms atgādināja par judikatūru, saskaņā ar kuru ierēdnis, kurš sūdzību iesniegšanas un prasību celšanas termiņos nav apstrīdējis paziņojumu par atalgojumu, ar kuru pirmo reizi īstenota vispārpieņemama akta, ar ko nosaka tiesības uz atalgojumu, piemērošana, nevar pēc šo termiņu beigām likumīgi apstrīdēt nākamās paziņojumus, attiecībā uz tiem norādot tādu pašu prettiesiskumu, kāds bija raksturīgs pirmajam paziņojumam. Tomēr šajā lietā Civildienesta tiesa konstatēja, ka prasītāji būtībā kritizē Komisijas neatlaidīgos centienus piemērot Civildienesta noteikumu XI pielikuma 3. panta 5. punkta pirmo daļu, neveicot pētījumu par iespējamo pirktspējas nelīdzsvarotību starp Briseli un Luksemburgu, lai gan viņi atsauca uz jaunu ekonomisko apstākļu atklāšanos, kas attiecībā uz vienlīdzīgas attieksmes principu neattaisno šī noteikuma piemērošanu. Turklāt Civildienesta tiesa atgādināja par procesuālajām grūtībām, ar kurām sastopas privātpersona, kura vēlas celt prasību par bezdarbību saskaņā ar LESD 265. pantu pret iestādi, lai tiktu atcelts Savienības likumdevēja pieņemta tiesību akta noteikums. Šādos apstākļos Civildienesta tiesa nosprieda, ka, ja, piemērojot iepriekš minēto judikatūru, tiek izslēgta iespēja ierēdnim apstrīdēt savu paziņojumu par atalgojumu saistībā ar tādu faktisko apstākļu kā ekonomiskie apstākļi maiņu, izvirzot šajā gadījumā iebildi par prettiesiskumu attiecībā uz Civildienesta noteikumu normu, kas, lai gan tās pieņemšanas brīdī tā šķita tiesiska, ierēdņa ieskatā šo apstākļu maiņas dēļ ir kļuvusi prettiesiska, tas padarītu praktiski neiespējamu prasības celšanu ar mērķi nodrošināt vispārēja Savienības tiesībās atzītā vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošanu un tādējādi radītu nesamērīgu apdraudējumu tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

2010. gada 16. decembra rīkojumā lietā F-25/10 *AG/Parlaments* Civildienesta tiesa attiecībā uz lēmuma paziņošanu ar ierakstītu vēstuli nosprieda, ka gadījumā, kad pastnieka atnākšanas brīdī savā dzīvesvietā neesošs ierakstītais vēstules adresāts neveic nekādus pasākumus vai neizņem vēstuli termiņā, kādā to pasta iestādes parasti saglabā, ir jāuzskata, ka, beidzoties šim termiņam, attiecīgais lēmums ir pienācīgā kārtā paziņots tā adresātam. Ja tiktu atzīts, ka šāda adresāta rīcība rada šķēršļus likumīgai lēmuma paziņošanai ar ierakstītu vēstuli, pirmkārt, tiktu ievērojami vājinātas ar šo paziņošanas veidu sniegtās garantijas, lai gan tas ir īpaši drošs un objektīvs administratīvo aktu paziņošanas veids. Otrkārt, adresātam būtu zināma rīcības brīvība prasības termiņa sākuma noteikšanā, lai gan šāds termiņš nevar būt lietas dalībnieku ziņā un tam ir jāatbilst tiesiskās noteiktības un pareizas tiesvedības prasībām. Tomēr pieņemumam, ka adresāts ir saņēmis paziņojumu par lēmumu, beidzoties parastajam termiņam, kurā pasta dienesti glabā ierakstītu vēstuli, nav absolūts raksturs. Tā piemērošana ir pakārtota administrācijas sniegtam pierādījumam par paziņojuma par

ierakstītu vēstuli likumību, konkrēti, atstājot paziņojumu adresāta norādītajā adresē, ja neviena nav mājās. Turklāt šis pieņēmums nav izšķirošs. Prasītājs var tostarp censties pierādīt, ka slimība vai no viņa gribas neatkarīgs *force majeure* gadījums ir traucējis viņam pienācīgi uzzināt par šo paziņojumu.

Konfidenciāli dokumenti

Lietā, kurā tika pieņemts 2010. gada 15. aprīļa spriedums lietā F-2/07 *Matos Martins*/Komisija, Civildienesta tiesa, konstatējusi atsevišķu dokumentu attiecībā uz prasītāju, kurus tā bija lūgusi iesniegt procesa organizatorisko pasākumu ietvaros, konfidenciālo raksturu, ierobežoja piekļuvi šiem dokumentiem ieinteresētās personas advokātam, izņemot prasītājam personiski, nosakot, ka iepazīšanās ar dokumentiem jāveic kancelejas telpās, un neatļaujot kopēt šos dokumentus.

Ar diviem 2010. gada 17. marta un 2010. gada 20. maija rīkojumiem lietā F-50/09¹¹ *Missir Mama-chi di Lusignano*/Komisija Civildienesta tiesa uzdeva atbildētājam iesniegt atsevišķus dokumentus, kas klasificēti kā "restreint UE", precizējot drošības pasākumus, ko piemēro piekļuvei šiem dokumentiem, un it īpaši uzsverot, ka ne prasītājam, ne viņa advokātam nav ļauts iepazīties ar šiem dokumentiem. Tostarp tika precizēts, ka, ja tā izvēlēties balstīt strīda risinājumu uz attiecīgajiem dokumentiem, būs jāpārbauda, kā šajā lietā būtu piemērojams *audi alteram partem* princips un Reglamenta 44. panta 1. punkta noteikumi, jo šis princips un šie noteikumi nozīmē, ka prasītājam ir vismaz daļēja piekļuve šiem dokumentiem¹².

Pēc savas ierosmes izvirzīts pamats

Ar vienpadsmit 2010. gada 29. jūnija spriedumiem¹³ Civildienesta tiesa atgādināja, ka tiesību uz aizstāvību ievērošana ir būtiska formas prasība, kuras pārkāpums var tikt izvirzīts [kā pamats] pēc savas ierosmes, un šī principa pārkāpuma dēļ šajās lietās atcēla Eiropas Policijas biroja (*Europol*) lēmumus par atteikumu ar prasītājiem noslēgt līgumus uz nenoteiktu laiku.

II. Par lietas būtību

Vispārējie principi

1. Iestāžu ārpuslīgumiskā atbildība

2010. gada 11. maija spriedumā lietā F-30/08* *Nanopoulos*/Komisija (pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) Civildienesta tiesa atgādināja, ka iestāžu ārpuslīgumiskā atbildība, pamatojoties uz EKL 236. pantu (jaunajā redakcijā pēc grozījumiem ar Lisabonas līgumu – LESD 270. pants), var iestāties tādēļ vien, ka nelabvēlīgais akts (vai rīcība, kurai nav lēmuma rakstura) ir prettiesisks, nepārbaudot, vai ir runa par pietiekami būtisku tādas tiesību normas pārkāpumu, kuras mērķis ir piešķirt tiesības privātpersonām. Civildienesta tiesa precizēja, ka šī judikatūra tiesai neliedz iespēju novērtēt administrācijas rīcības brīvības robežas attiecīgajā jomā, gluži otrādi – šis kritērijs ir būtisks faktors, vērtējot attiecīgā lēmuma vai rīcības tiesiskumu, turklāt tiesas īstenotā pārbaude un

¹¹ Galīgais nolēmums šajā lietā vēl nav pasludināts.

¹² Iepriekš minētais 2010. gada 17. marta rīkojums.

¹³ Spriedumi, kas pasludināti lietās F-27/09, F-28/09, F-34/09, F-35/09, F-36/09, F-37/09, F-38/09, F-39/09, F-41/09, F-42/09 un F-44/09.

tās intensitāte ir atkarīga no vairāk vai mazāk plašās rīcības brīvības, kāda administrācijai ir atbilstoši piemērojamajām tiesību normām un tai saistošajām labas pārvaldības prasībām.

2010. gada 9. marta spriedumā lietā F-26/09 *N/Parlaments* Civildienesta tiesa, vispirms atgādinot par to, ka ierēdņa apstrīdētā akta atcelšana ir pienācīgs atlīdzinājums un principā atbilst jebkādam morālajam kaitējumam, kas viņam nodarīts, precizēja gadījumus, kuros Savienības tiesa ir pieļāvusi zināmus šīs normas izņēmumus. Tā tika precizēts, ka pretiesiska administrācijas akta atcelšana nevar būt pilnīgs nodarītā morālā kaitējuma atlīdzinājums, pirmkārt, ja šajā aktā ir acīmredzami negatīvs prasītāja spēju vērtējums, kas to var aizskart, otrkārt, ja pieļautais pretiesiskums ir īpaši būtisks un, treškārt, ja akta atcelšanai nav lietderīgas iedarbības.

2. Civildienesta pamattiesības un vispārējie tiesību principi

a) Pamattiesības uz dzīvesvietas neaizskaramību

2010. gada 9. jūnija spriedumā lietā F-56/09 *Marcuccio/Komisija* Civildienesta tiesa atgādināja, ka pamattiesības uz fizisko personu personiskās dzīvesvietas neaizskaramību ietilpst Savienības tiesību sistēmā kā dalībvalstu tiesību sistēmām kopīgs vispārējs princips un ka turklāt Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – “ECPAK”), uz kuru ir atsauce LES 6. panta 2. punktā, 8. panta 1. punktā ir noteikts, ka “ikvienam ir tiesības uz savu privāto un ģimenes dzīvi, korespondences noslēpumu un dzīvokļa neaizskaramību”. Šajā lietā tika konstatēts, ka administrācija, iekļūstot prasītāja dienesta dzīvoklī, neievērojot jebkādas formālās prasības, ir apdraudējusi ieinteresētās personas tiesības uz viņa mantas, dzīvesvietas un viņa privātās dzīves neaizskaramību un ka šāda dienesta kļūda rada atbildētājas atbildību.

b) Nevainīguma prezumpcija

Lietā, kurā tika pieņemts 2010. gada 23. novembra spriedums lietā F-75/09 *Wenig/Komisija*, Civildienesta tiesai tika izvirzīts pamats, ar kuru prasītājs norādīja, ka, atsakoties apmierināt viņa lūgumus par palīdzību, Komisija neesot ievērojusi nevainīguma prezumpcijas principu, jo šāds atteikums esot netieši norādījis uz Komisijas uzskatu, ka viņš tiešām esot izpaudis žurnālā izklāstītos faktus. Civildienesta tiesa vispirms atgādināja, ka ECPAK 6. panta 2. punktā noteiktais nevainīguma prezumpcijas princips nav tikai procesuāla garantija krimināllietā, bet ka tā piemērojamība ir plašāka un prasa, lai neviens valsts pārstāvis neatzītu personu par vainīgu pārkāpumā, pirms viņas vainu nav konstatējusi tiesa. Turklāt tā šajā lietā nosprieda, ka, tā kā Komisija nav sniegusi nekādu paziņojumu, kas ļautu prezumēt, ka, pēc tās domām, prasītājs ir izdarījis vai būtu varējis izdarīt pārkāpumu, ieinteresētajai personai nav pamata apgalvot, ka Komisija tikai tādēļ vien, ka tā esot atteikusies sniegt viņam palīdzību, ir pārkāpusi nevainīguma prezumpcijas principu.

c) Pienākums ņemt vērā ierēdņu intereses

2010. gada 28. oktobra spriedumā lietā F-92/09* *U/Parlaments* Civildienesta tiesa precizēja, ka pienākums ņemt vērā ierēdņu intereses nozīmē, ka, ja pastāv šaubas par grūtību, ar kurām sastopas ierēdnis, veicot viņam noteiktos pienākumus, medicīnisko izcelsmi, administrācijai ir jāizrāda iespējamā rūpība, lai šīs šaubas kļiedētu, pirms vēl tiek pieņemts lēmums par šī ierēdņa atlaišanu. Turklāt atbildība, kuru administrācijai nosaka pienākums ņemt vērā ierēdņu intereses, īpaši pastiprinās, ja runa ir par kāda ierēdņa, attiecībā uz kuru pastāv šaubas par viņa psihisko veselību, konkrēto situāciju un tādējādi viņa spēju pienācīgi aizstāvēt savas intereses.

3. Starptautiskās privāttiesības, ko piemēro Savienības iestāde

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Mandt*/Parlaments Civildienesta tiesa attiecībā uz iestādes veiktu kāda noteikuma, kurā ir atsauce uz personu civilstāvokli, piemērošanu precizēja, ka administrācijai nav pienākuma noteikt piemērojamās tiesības un/vai kompetento tiesību sistēmu, izmantojot tikai starptautiskajās privāttiesībās balstītu argumentāciju, bet tā var kā piesaistes faktoru atzīt vienīgi “ļoti ciešu” saikni ar strīdu.

Šajā lietā, tā kā divas personas kā vienas un tās pašas mirušās ierēdnes pārdzīvojušie dzīvesbiedri prasīja apgādnieka zaudējuma pensiju saskaņā ar Civildienesta noteikumu 79. pantu, Parlaments nolēma sadalīt šo pensiju starp abiem prasītājiem. Vispirms atzinusi viena prasītāja celto prasību par nepieņemamu (2008. gada 23. maija rīkojums lietā F-79/07 *Braun-Neumann*/Parlaments), Civildienesta tiesa pēc būtības noraidīja otrā prasītāja celto prasību, noraidot gan pamatu, ar kuru tika lūgts neatzīt pirmajam prasītājam pat pārdzīvojušo dzīvesbiedra statusu, (Civildienesta tiesa šajā ziņā norādīja, ka šī persona ir uzskatāma par pārdzīvojušo dzīvesbiedru saskaņā ar valsts, kam bijusi ļoti cieša saikne gan ar viņu, gan ar strīdu kopumā, tiesībām un tiesību sistēmu), gan nākamo pamatu, saskaņā ar kuru, ja ir divi pārdzīvojušie dzīvesbiedri, katram no viņiem esot tiesības uz apgādnieka zaudējuma pensiju pilnā apmērā. Tādējādi Civildienesta tiesa uzskatīja, ka Parlaments, saskaroties ar nepilnīgu tiesisko regulējumu, nav pieļāvis kļūdu tiesību piemērošanā, pieņemot iepriekš minēto risinājumu.

Ierēdņu tiesības un pienākumi

1. Pienākums sniegt palīdzību

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Wenig*/Komisija tika nospriests, ka administrācijai nevar noteikt pienākumu kriminālprocesā palīdzēt, ņemot vērā precīzus un atbilstošus pierādījumus, aizdomās turētam ierēdnim, kurš būtiski ir pārkāpis savus profesionālos pienākumus un kuram tādēļ piemērojama disciplināratbildība, pat ja šāda pienākumu neizpilde varētu būt radusies saistībā ar prettiesisku trešo personu rīcību.

2. Ierēdņa piekļuve viņu skarošiem dokumentiem

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *A un G*/Komisija Civildienesta tiesa precizēja sakarību starp Civildienesta noteikumu 26. panta noteikumiem par ierēdņa tiesībām piekļūt savai personas lietai, noteikumiem par ierēdņa piekļuvi tādiem viņu skarošiem medicīniska rakstura dokumentiem, kas paredzēti Kopējos noteikumos par ierēdņu apdrošināšanu pret nelaimes gadījumu un arodslimību risku, un Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 30. maija Regulas (EK) Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 43. lpp.) noteikumiem.

Ierēdņu karjera

1. Konkurss

2010. gada 15. jūnija spriedumā lietā F-35/08* *Pachitis*/Komisija (pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) Civildienesta tiesa atcēla Eiropas Personāla atlases biroja (EPSO) lēmumu, ar kuru prasītājs bija izslēgts no to kandidātu saraksta, kuri ir saņēmuši visaugstāko vērtējumu vispārējā konkursa priekšatlases pārbaudījumos, jo šāda lēmuma pieņemšana neietilpst EPSO kompetencē. Tā nosprieda, ka sakarā ar Civildienesta noteikumu grozījumu neesamību, saskaņā ar ko EPSO būtu tieši piešķirti uzdevumi, kas līdz tam laikam bija konkursa žūrijai, EPSO kompetencē neietilpst

šādu uzdevumu veikšana un it īpaši uzdevumi, kuri attiecībā uz ierēdņu pieņemšanu darbā skar pārbaudījumu saturu un to labošanu, tostarp pārbaudījumus atbilstu izvēles formā, pat tad, ja šie pārbaudījumi tiek raksturoti kā kandidātu "priekšatlases" testi konkursa rakstveida un mutvārdu pārbaudījumiem.

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Bartha/Komisija Civildienesta tiesa* veica vairākus precizējumus attiecībā uz Civildienesta noteikumu III pielikuma 3. panta piektajā daļā paredzēto noteikumu, saskaņā ar kuru žūrijā, kurā ir vairāk nekā četri locekļi, ir vismaz divi abu dzimumu locekļi. Tā tostarp precizēja, ka šī norma ir jāievēro, veidojot žūriju, kāda tā izriet no konkursa organizējošās iestādes vai organizējošo iestāžu publicētā saraksta, un ka ņemami vērā ir tikai žūrijas pastāvīgie locekļi.

2. Paaugstināšanas amatā procedūras

Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Bouillez u.c./Padome* tika precizēts, ka no Civildienesta noteikumu 45. panta 1. punkta noteikumiem izriet, ka amatā paaugstināmo ierēdņu īstenotās atbildības līmenis ir viens no trim atbilstošajiem elementiem, kuri administrācijai ir jāņem vērā, veicot amatā paaugstināmo ierēdņu salīdzinošo nopelni izvērtējumu. Civildienesta noteikumu 45. panta 1. punktā (ceturtajā teikumā) izmantotā vārdkopa "ja nepieciešams" vienkārši nozīmē, ka, lai gan principā vienas pakāpes darbiniekiem ir jāpilda uzdevumi ar līdzvērtīgu atbildību, bet ja konkrētajā gadījumā tas tā nav, šis apstāklis ir jāņem vērā amatā paaugstināšanas procedūrā.

Civildienesta tiesa, pamatu saistībā ar Civildienesta noteikumu 45. panta 1. punkta pārkāpumu šajā lietā atzinusi par pamatotu, vispirms atgādināja, ka Savienības tiesa ir atzinusi, ka, ja atceļamais akts ir labvēlīgs trešajai personai, kāds ir gadījums ar iekļaušanu rezerves sarakstā, lēmums par paaugstināšanu amatā vai lēmums par iecelšanu vakantajā amatā, tiesai vispirms ir jāpārbauda, vai atcelšana nebūtu sankcija, kura būtu nesamērīga ar izdarīto pārkāpumu. Turklāt Civildienesta tiesa atgādināja, ka amatā paaugstināšanas jomā Savienības tiesa veic katra atsevišķā gadījuma pārbaudi. Pirmkārt, tā ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu. Otrkārt, tā veic interešu izsvēršanu. Veicot interešu izsvēršanu, tiesa vispirms ņem vērā prasītāju intereses likumīgi un pilnā apmērā tikt atjaunotiem savās tiesībās, pēc tam – nelikumīgi amatā paaugstināto ierēdņu intereses un, visbeidzot, – dienesta intereses.

2010. gada 15. decembra spriedumā lietā *F-14/09 Almeida Campos u.c./Padome Civildienesta tiesa* nosprieda, ka iecelēj institūcija (turpmāk tekstā – "AIPN") nevar likumīgi pārbaudīt atsevišķi vienas un tās pašas pakāpes ierēdņu nopelnus atkarībā no tā, vai saskaņā ar agrākajiem Civildienesta noteikumiem ierēdnis ir ietilpis A kategorijā vai lingvistu personālā LA, jo likumdevējs ir nospriedis, ka gan vieni, gan otri jaunajos Civildienesta noteikumos ietilpst vienā administratoru funkciju grupā.

Ierēdņu darba apstākļi

2010. gada 30. novembra spriedumā lietā *F-97/09 Taillard/Parlaments* tika precizēts, ka, ņemot vērā, ka slimības var attīstīties, nevar apgalvot, ka komisijas rezultāti, secinot, ka ierēdnis spēj strādāt, ir derīgi, līdz minētais ierēdnis vēlāk iesniedz jaunu medicīnisko izziņu. Kas attiecas uz iespēju izvairīties no medicīniskās pārbaudes procedūras, iesniedzot secīgas medicīniskās izziņas par to pašu slimību, Civildienesta tiesa uzskatīja, ka, ja tas izrādītos nepieciešams, it īpaši, ja ir norādes par jaunprātīgu izmantošanu no prasītāja puses, attiecīgā iestāde varēs izmantot atbilstīgās disciplinārās procedūras.

Ierēdņu atalgojums un sociālās priekšrocības

1. Atalgojums

2010. gada 14. oktobra spriedumā lietā F-86/09* *W/Komisija* Civildienesta tiesā tika celta prasība atcelt Komisijas lēmumu, ar kuru darbiniekam tika atteikts izmaksāt māsasimniecības pabalstu, pamatojot šo lēmumu ar to, ka šī darbinieka un viņa ārpuslaulības partnera izveidotais viendzimuma pāris, ņemot vērā, ka viņš varēja civiltiesiskā kārtā noslēgt laulību Beļģijā, neatbilst Civildienesta noteikumu VII pielikuma 1. panta 2. punkta c) apakšpunkta iv) daļā noteiktajam nosacījumam. Prasītājs, kam ir dubultā Beļģijas un Marokas pilsonība, tomēr iebilda administrācijai, ka, ņemot vērā viņa Marokas pilsonību, šāda laulība nebija iespējama, jo, noslēdzot laulību ar tā paša dzimuma personu, viņam saskaņā ar Marokas Kriminālkodeksa 489. pantu, kurā paredzēts sods par homoseksualitāti, esot bijis risks tikt krimināli sodītam Marokā. Civildienesta tiesa, pamatojoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, nosprieda, ka Civildienesta noteikumu normas, kurās tiesības uz māsasimniecības pabalstu ir attiecinātas uz ierēdņiem, kuri ir reģistrēti kā stabili ārpuslaulības partneri, ir jāinterpretē tā, lai tiktu nodrošināts, ka šīs tiesības nepaliek tikai teorētiskas, bet izrādās konkrētas un iedarbīgas. Šajā lietā Civildienesta tiesa konstatēja, ka tāds valsts likums kā Marokas Kriminālkodeksa 489. pants, kurā paredzēta kriminālatbildība par homoseksuālām darbībām, pat nenošķirot, kur šādas darbības tiek veiktas, var teorētiski samazināt iespēju noslēgt laulību un tiesības uz māsasimniecības pabalstu. Tādējādi tā atcēla atbildētājas lēmumu par atteikumu izmaksāt prasītājam šādu pabalstu.

2. Sociālais nodrošinājums

2010. gada 1. jūlija spriedumā lietā F-97/08 *Füller-Tomlinson/Parlaments* (pārsūdzēts Eiropas Savienības Vispārējā tiesā) Civildienesta tiesa noraidīja izņēmumu, ar kuru prasītāja norādīja uz Eiropas Skalas fiziskās un garīgās integritātes aizskārumu noteikšanai, kas ietilpst Kopējos noteikumos par apdrošināšanu pret nelaimes gadījumu un arodslimību risku un kas stājusies spēkā 2006. gada 1. janvārī, prettiesiskumu.

2010. gada 14. septembra spriedumā lietā F-79/09 *AE/Komisija* Civildienesta tiesa, izskatot prasību sakarā ar [ārpuslīgumisko] atbildību, atsaucoties uz arodslimības atzišanas procedūras nesaprātīgo ilgumu, atgādināja, ka Komisijai kā iestādei ir pienākums atgādināt medicīnas komisiju locekļiem par viņu rūpības pienākumu.

2010. gada 23. novembra spriedumā lietā F-65/09 *Marcuccio/Komisija* Civildienesta tiesa noraidīja iebildi par prettiesiskumu attiecībā uz smagas slimības Civildienesta noteikumu 72. panta izpratnē definēšanas kritērijiem, proti, dzīvībai bīstamām traumām, hronisku progresēšanu, nopietnu diagnostikas vai terapeitisko pasākumu nepieciešamību un smagas invaliditātes risku. Ar šo spriedumu tā arī precizēja, ka jēdziens "psihiska slimība" Civildienesta noteikumu 72. panta izpratnē var attiekties tikai uz slimībām, kurām objektīvi ir zināma smaguma pakāpe, nevis uz jebkādiem psiholoģiskiem un psihiatriskiem traucējumiem, lai kāda būtu to smaguma pakāpe.

2010. gada 1. decembra spriedumā lietā F-89/09 *Gagalis/Padome* tika precizēts, ka gan Civildienesta noteikumu 73. panta 3. punkts, gan Noteikumu par apdrošināšanu pret nelaimes gadījumu risku 9. panta 1. punkta trešā daļa ir jāinterpretē tādējādi, ka tie paredz tikai izdevumu, kas radušies par pakalpojumiem, uz kuriem attiecas Civildienesta noteikumu 72. pants, papildu atlīdzināšanu pēc tam, kad ir atlīdzināta daļa no izdevumiem, kas attiecas uz veselības apdrošināšanas sistēmu. Nelaimes gadījumu apdrošināšana ir papildu sistēma un tādējādi neparedz nekādu izdevumu, kas radušies par pakalpojumiem, uz kuriem neattiecas veselības apdrošināšanas sistēma, atlīdzināša-

nu, izņemot tos, kuri ir paredzēti minētā 9. panta 2. punktā, kas šī iemesla dēļ nav bijis pamats to atļīdzināšanai no veselības apdrošināšanas sistēmas.

Disciplinārie pasākumi

Iepriekš minētajā spriedumā lietā A un G/Komisija tika precizēts, ka apstākļi, ka disciplinārlieta tikusi izbeigta, nepiemērojot attiecīgajam ierēdnim disciplinārsodu, nevar liegt Eiropas tiesai īstenot pārbaudi par lēmuma uzsākt disciplinārlietu pret attiecīgo ierēdni tiesiskumu. Lai aizsargātu attiecīgā ierēdņa tiesības, ir jāuzskata, ka AIPN savas pilnvaras īsteno prettiesiski ne vien pierādītas pilnvaru nepareizas izmantošanas gadījumā, bet arī tad, ja nav pietiekami precīzu un atbilstošu pierādījumu, kas liecinātu, ka attiecīgais ierēdnis ir izdarījis disciplināru pārkāpumu. Turklāt šajā pašā spriedumā tika apstiprināts princips, saskaņā ar kuru disciplinārlietai ir jānorisinās saprātīgā termiņā. Disciplinārlietas izskatīšanu veicošās iestādes rūpības pienākums attiecas gan uz disciplinārlietas uzsākšanu, gan uz tās norisi.

Pārējiem Eiropas Savienības darbiniekiem piemērojamā kārtība

1. Darbinieka atbrīvošana no darba saskaņā ar līgumu, kas noslēgts uz nenoteiktu laiku

2010. gada 9. decembra spriedumos lietā F-87/08 *Schuerings/ETF* un lietā F-88/08 *Vandeuren/ETF* Civildienesta tiesa, precizējusi, ka, ja darba devējam tiktu ļauts izbeigt uz nenoteiktu laiku nodibinātas darba attiecības bez juridiski korekta pamatojuma, tas būtu pretrunā stabilitātei, kas raksturīga uz nenoteiktu laiku noslēgtiem līgumiem, un tiktu pārkāpta pati šī līgumu veida būtība, nospridē, ka kādas aģentūras darbības apjoma samazināšanās var tikt uzskatīta par juridiski korektu atbrīvošanas pamatojumu, tomēr ar nosacījumu, ka šai aģentūrai nav citu amatu, kuros var iecelt minēto darbinieku. Pārbaudot, vai darbinieks var tikt iecelts citā esošā vai izveidojamā amatā, administrācijai ir jālīdzsvaro dienesta intereses, kas liek pieņemt darbā amatam vispiemērotāko personu, ar tā darbinieka interesēm, kuru ir paredzēts atbrīvot. Lai to paveiktu, tai savas rīcības brīvības ietvaros ir jāņem vērā dažādi kritēriji, tostarp amata prasības attiecībā uz darbinieka kvalifikāciju un potenciālu, apstākļi, vai attiecīgā darbinieka darba līgumā ir precizēts, ka minētais darbinieks ir pieņemts darbā noteikta amata ieņemšanai, viņa novērtējuma ziņojumi, kā arī viņa vecums, darba stāžs un gadu skaits, kāds viņam atlicis iemaksu veikšanai, pirms viņš varēs izmantot savas tiesības uz pensionēšanos.

2. Darbinieka atbrīvošana, beidzoties pārbaudes laikam

2010. gada 24. februāra spriedumā lietā F-2/09 *Menghi/ENISA* Civildienesta tiesa, aplūkojot pagaidu darbinieka atbrīvošanu, beidzoties viņa pārbaudes laikam, veica vairākus precizējumus attiecībā uz lēmumiem par atbrīvošanu. Tā norādīja, pirmkārt, ka, ja tiek pierādīta psiholoģiskas vardarbības, no kuras cietis darbinieks, esamība, tas nenozīmē, ka visi šim darbiniekam nelabvēlīgie un šīs vardarbības kontekstā pieņemtie akti tādēļ būtu prettiesiski. Vēl būtu jābūt saiknei starp attiecīgo vardarbību un apstrīdētā lēmuma motīviem. Otrkārt, tā norādīja, ka Civildienesta noteikumu 24. panta par pienākumu sniegt palīdzību neievērošanu nevar lietderīgi izvirzīt kā argumentu pret lēmumu par atbrīvošanu. Tikai ar administratīviem lēmumiem, kuriem ir saturiska saikne ar pienākumu sniegt palīdzību, proti, lēmumiem, ar kuriem tiek noraidīts lūgums sniegt palīdzību, vai lēmumiem par atturēšanos, zināmos izņēmuma apstākļos, uzreiz sniegt palīdzību darbiniekam, var tikt pārkāpts šis pienākums. Lēmuma par atbrīvošanu priekšmets neietilpst Civildienesta 24. panta piemērošanas jomā, un tādējādi tam nav saistības ar šajā pantā paredzēto pienākumu sniegt palīdzību. Visbeidzot, tā nosprieda, ka Civildienesta noteikumu 22.a panta 3. punktā paredzētie noteikumi – saskaņā ar kuriem ierēdnim, kurš ir paziņojis informāciju par faktiem, kas varētu ļaut prezumēt iespējamu prettiesisku darbību vai rīcību, kura varētu atklāt būtisku Savienības ierēdņa pienākumu

neizpildi, "iestāde nenodara kaitējumu, ciktāl viņš ir rīkojies labā ticībā", – ierēdnim, kurš saskaņā ar Civildienesta noteikumu 22.a panta 1. punktu ir paziņojis informāciju par faktiem, kuri ļauj prezumēt prettiesisku rīcību, nepiešķir aizsardzību pret visiem lēmumiem, kas varētu būt viņam nelabvēlīgi, bet vienīgi pret lēmumiem, kas ir pieņemti saistībā ar šādu paziņošanu.